

8 במרץ 2026

לכבוד

אלוף אבי בלוט   רא"ל אייל זמיר   מר ישראל כ"ץ   אל"ם קובי מרקוס
 מפקד פיקוד מרכז   ראש המטה הכללי   שר הביטחון   יועמ"ש איו"ש

שלום רב,

הנדון: מדיניות הצבא כלפי האוכלוסייה הפלסטינית בגדה המערבית בחסות המלחמה באיראן

אנו פונים אליכם בדחיפות בעניין הפגיעה הנרחבת באוכלוסייה הפלסטינית המוגנת בגדה המערבית, בחסות מלחמת ישראל וארצות הברית מול איראן. הפעלת מדיניות דיכוי והגבלות דרקוניות על תושבי הגדה מוכרת מסבבי לחימה קודמים. גם הפעם היא מיושמת באופן חסר רסן, על יסוד שיקולים זרים ומפלים, ללא הצדקה עניינית, ובניגוד להוראות הדין הבינלאומי ודיני זכויות האדם המחייבים את ישראל.

האוכלוסייה הפלסטינית אינה זוכה להגנה מינימלית מפני הסיכונים והפגיעה האינהרנטיים למצב המלחמה, בהיעדר התרעות מפני מתקפות טילים ובהיעדר מיגון כלשהו. אם לא די בכך, במהלך השבוע שעבר, ובצל הלחימה, נקטו כוחות הצבא שורת צעדים אשר כולאים אוכלוסייה זו בגטאות, מצרים את צעדיהם של התושבים המוגנים באופן קיצוני ושוללים מהם הגנה פיזית ומשפטית מינימלית. צעדים אלה כוללים מגבלות תנועה נרחבות, שרירותיות ובלתי מידתיות, הפעלת כוח והשתלטות על רכוש פרטי, ומניעת הגנה מפני תקיפות מצד אזרחים ישראלים.

נפרט:

מגבלות תנועה, כיתור יישובים והפקרת התושבים לתקיפות

- בבוקר 28.2.2026, מיד בתחילת המלחמה, הוטלו על תושבי הגדה הפלסטינים, ועליהם בלבד, מגבלות תנועה נרחבות, מקומיות ואזוריות, אשר מסכנות את יכולתם לקיים שגרת חיים מינימלית וסבירה, ואף חושפות אותם ביתר שאת לפרעות ופוגרומים, תקיפות, מעשי ונדליזם והתנכלות. המגבלות כוללות איסור על תנועת פלסטינים בצירי תנועה ראשיים ומרכזיים: כביש 60, כביש 90, כביש 5 ואחרים; סגירת מחסומי הקבע במשך כל שעות היממה ולמצער במרביתן; וחלוקת כרוזים האוסרים על מעבר בין המחוזות השונים בשטחי הגדה המערבית "עד להודעה חדשה". בהתאם לאמור בכרוזים, הוטלו הגבלות תנועה בכניסה וביציאה מערי המחוז, ובמעבר בין המחוזות השונים. כך למשל, נחסמו המעברים העיקריים בין חברון לבית לחם, נחסמה הכניסה הצפונית לאל-בירה, הכניסה הצפונית לעיר סלפית והכניסה המזרחית לעיר קלקיליה.
- במקביל, נסגרו הדרכים בין הערים והכפרים בשערי ברזל ובתילי עפר. במסגרת זאת נסגרו למעלה מ-250 השערים הצהובים שהותקנו בכניסות לכפרים, לעיירות ובדרכי הגישה לערים הפלסטיניות. בין היתר דווח על חסימת הכניסה ראשית לכפרים דומא, נעלין, בית סירא, בית לקייה, בית עור, חרבתא אל מסבת, בילעין, כופר נעמה, עאבוד, יעבד, א- נבי אליאס, כפר לאקף, אמאתין, אל פונדוק, חגיה, סעיר, נבי יונס,

אל פחס, זיף, תרקומיא, אל-ערוב ודיר אבו משעל. החסימות בוצעו גם כאשר דובר בדרך הגישה היחידה שנתרה אל היישוב וממנו, כמו בכפר דומא למשל.

3. בד בבד, הותקנו שערים צהובים חדשים בכניסות ליישובים, ובהם כרדלה וברדלה בצפון בקעת הירדן, דיר ג'יר, זווייה, בידא, ביתין ומרג' נעג'א מצפון ליריחו. תילי עפר הוצבו בכניסות לעיירות אל בידא וסבסטיה. השערים החדשים מצטרפים ללמעלה מ-900 שערים, מחפרים וחסמים קיימים, בהם כ-250 שהוצבו לאחר אוקטובר 2023.
4. היישובים הפלסטינים שכותרו, או שנמנעה גישה סבירה אליהם ומהם, דיווחו על מחסור במזון עקב קטיעת שרשרת האספקה, על השבתת תושביהם מעבודה, על השבתת לימודים, ועל עיכובים מסכני חיים במקרה של צורך בפינוי רפואי. כל זאת בשעה ששגרת החיים של התנחלויות הסמוכות נותרה כסדרה.
5. באזור קלקיליה נסגרו 12 שערים חקלאיים המשמשים למעלה מ-100 חקלאים כדי להגיע לאדמותיהם הפרטיות, המצויות מאחורי גדר ההפרדה. מדובר באדמות בשטח של כ-300 דונם, שעליהן גידולים הדורשים עיבוד יומיומי. מניעת הגישה המתמשכת עלולה לגרום לאובדן כלל היבול באזור.
6. החמרת מגבלות התנועה קשורה בקשר ישיר לשלילת יתר זכויותיהם של התושבים, ובין היתר הפקרת ביטחונם הפיזי, פרנסתם וביטחונם התזונתי, וזכותם של ילדים ליציבות ולחינוך. עם זאת, נזקי מגבלות התנועה אינם מסתכמים בפגיעה בשגרת החיים, אלא מתבטאים בסיכון ישיר לחיי התושבים וביטחונם. הצבא עומד על הסכנות שבהגבלת הגישה לנתיב אחד כשהדבר נוגע להתנחלויות מבודדות, אך מתכחש לאותו סיכון כשמדובר בתושבים פלסטינים. הדבר נכון במיוחד באזורים הידועים כמועדים לתקיפות והתפרעויות מצד מתנחלים.
7. סיכון זה התממש בימים האחרונים, בין היתר בח'ירבת ירזא, באזור עקרבה, בכפר מוכמאס, באזור דומא ובמסאפר יטא, כאשר פורעים ישראלים ניצלו את מגבלות התנועה כדי לתקוף קהילות מבודדות, ולעכב את הגעת כוחות הסיוע וההצלה לאחר התקיפה. כבר ביום שבת, 28.2.2026, דווח כי מתנחלים חמושים ברובים, אלות וגז לפל תקפו מספר כפרים במסאפר יטא, ובין היתר ירו אש חיה לעבר ילדים שקטפו עכוב. ביום ראשון, 1.3.2026, ירה חייל מיחידת הגמ"ר בשני אחים תושבי הכפר קריות – כפר הסובל מאלימות והשתלטות על אדמותיו בידי מתנחלים.
8. לאחר שהותקפו, ניסו תושבי ח'ירבת א-ספיי שבמסאפר יטא ניסו להזעיק אמבולנס של הסהר האדום, אולם נאמר להם כי כל הדרכים המובילות לאזור סגורות. רק כעבור שעה הצליח האמבולנס להגיע למקום, לאחר שנאלץ לנסוע בדרך חקלאית לא סלולה.
9. בשל הגבלות התנועה, הקהילות הנרדפות והסובלות מאלימות סדרתית הופקרו לפרעות המתנחלים, ונמנע מהן לבקש ולקבל סיוע. באזור דומא, בלובן א-שרקיייה ובאזור מוכמאס הוצאו צווי סגירת שטח – ואלה מנעו הגעת פעילי זכויות אדם ישראלים למקום, אך לא נאכפו על מתנחלים. התוצאה לא איחרה לבוא. בליל 3.3.2026 הושחתו ופורקו בתי מגורים של תושבים בפאתי הכפר דומא, על ידי מתנחלים, בעת שפעילי נוכחות מגינה נעדרו מהאזור בעטיים של צווי סגירת שטח אלה.
10. בח'ירבת ירזא דווח על תקיפת מתנחלים נרחבת בערב יום 4.3.2026, ועל חסימת דרכם של אמבולנסים מלהגיע לפינוי הפצועים במשך שעה ארוכה. פעילי נוכחות מגינה לא יכלו להיענות לקריאות המצוקה של המשפחות המותקפות, בשל סגירת מחסום חמרה למעבר. במהלך הימים 6.3.2026 ו-7.3.2026 דווח על פרעות וגירוש של קהילה ליד אל עקבה בצפון הגדה, בעקבות אלימות ואיומים בגירוש שתואמו בידי המתנחלים והצבא.

11. ביום 6.3.2026 דווח על תקיפת מתנחלים והרג צאן השייך לתושבים מוגנים בגבע' מזרח. ביום 7.3.2026 דווח כי פלסטיני נורה למוות באזור סוסיא, בידי מתנחל לובש מדים שהיה חלק מ"כתת כוננות". בלילה שבין 7.3.2026 ל-8.3.2026 דווח כי מתנחלים פשטו על הכפר אבו פלאח, ירו למוות בשני פלסטינים תושבי הכפר ופצעו שבעה.
12. האירועים העיקריים שתוארו לעיל אינם אלא דוגמאות להסרת הכפפות בהפעלת אלימות לאומנית, המתבטאת בכל זירה ואזור בגדה, ומתעצמת בחסות סבבי הלחימה המתחדשים. נזכיר, כי בית המשפט העליון הדגיש זה כבר כי החובה להגן על תושבים פלסטינים מפני אלימות ומתקפות חלה גם בימי מלחמה (בג"ץ 8117/23 נואג'עה נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית (29.7.2024); בג"ץ 8963/23 כעאבנה נ' שר הביטחון (3.2.2025); וראו גם: בג"ץ 8835/23 ראש מועצת הכפר תוואנה נ' מפקד כוחות הצבא בגדיה המערבית (תלוי ועומד); בג"ץ 4287/24 עמארנה נ' שר הביטחון (תלוי ועומד); בג"ץ 20966-08-25 עיריית מזרעה א-שרקיייה נ' שר הביטחון (תלוי ועומד)).
13. על אף כל האמור, מדיניות הצבא כפי שמשתקפת בהטלת הגבלות תנועה ואמצעי ביטחון אחרים מוסיפה להתעלם מהצורך להגן על תושבים פלסטינים ולהסיר איומים המרחפים מעל קהילות מאוימות, באופן מערכת, אפקטיבי ומיידי. המדיניות מוסיפה לשקף ראיית האוכלוסייה הפלסטינית כאיום שיש להגן מפניו בלבד, ושזכויותיו קלות משקל ובטלות בשישים אל מול האינטרס בהגנה על האוכלוסייה הישראלית.

השתלטות ופינוי מוגנים מבתיים בחסות המלחמה

14. במסגרת פשיטות ומבצעי "הפגנת נוכחות" של הצבא ברחבי הגדה, יושמה באופן נרחב מדיניות של תפיסת בתים פרטיים והפיכתם לעמדות צבאיות, תוך פינוי הדיירים או כליאתם בחדר אחד, וזאת ללא כורח צבאי מובהק. אגב כך דווח על גרימת הרס רב בבתיים שהיו נתונים להשתלטות.
15. בין הדיווחים: פינוי והשתלטות על בית באל ח'ידר; פשיטה על בתים באל-בירה, תוך החרמת טלפונים ועיכוב בני הבית; פינוי תושבים ממספר בתים בפקועה והפיכתם למוצבים למשך חודש; פינוי תשעה בתים בעראבה ואיסור על הדיירים לשוב למשך חודש; ותפיסת ארבעה בתים נוספים ביטא. דיווחים דומים התקבלו מיעבד, מנעלין, מדיר קדיס, ועוד.
16. השתלטות על בתים ופינוי משפחות בכפייה אסורים באיסור חמור ובעל מעמד מנהגי על פי הדין הבינלאומי. החריג לאיסור זה צר, ונוגע לפינוי קצר מועד שנועד להגנה על האוכלוסייה המפונה או נובע מכורח צבאי מוחלט. הדבר נכון גם כשמדובר בפינוי זמני קצר טווח. קשה להלום ביצוע פינויים ממין זה במסגרת מבצעים יזומים, שנראה שעיקר מטרתם ביצוע פעולות שיטור, מעצרים, והפגנת משילות ונוכחות צבאית. ההיקף הנרחב של שימוש באמצעי זה, ובהלימה לכך היקף ועוצמת הפגיעה בתושבים, הנם חסרי תקדים.

פגיעה בזכויות דינויות בשל אי הארכת מועדים להגשת השגות

17. בשל מגבלות התנועה וצמצום פעילות המת"קים ובתי המשפט הצבאיים, תושבים אינם יכולים להגיש במועד השגות על צווי תפיסת שטח וצווי נקיטת אמצעי ביטחון, הפוגעים בזכויותיהם באופן בלתי הפיך.
18. כך למשל, ביום 3.3.2026 חתם המפקד הצבאי על צווי חישוף חדשים, ובהם צו נק-09/26 מיום 3.3.2026 לחישוף 380 דונם מצפון-מזרח לסלואד, וצו נק-17/26 מיום 3.3.2026 לחישוף 140 דונם מדרום-מזרח לראמין. ביום 5.3.2026 חתם המפקד הצבאי על צווי תפיסת מקרקעין מס' ה-37/26 בשטח שבין סלואר, דיר גריר וכפר מאלכ. בו ביום נחתמו צווי נקיטת אמצעי ביטחון בשטח שמדרום מזרח למדיה, בצו מס' נק-50/26; בשטח סמוך לח'ירבת אל ר'רבי בצו מס' נק-46/26 ובשטח מדרום לנעלין, בצו מס' נק-45/26.
19. הלכה למעשה, פרסומם של צוויים כאמור ללא הארכת המועדים להשגה עליה מאיינת את זכות התושבים המוגנים הנפגעים מההחלטות להליך תקין, לזכות טיעון ולגישה לערכאות (ראו פנייתנו בדרישה להארכת מועדים להגשת השגות, מיום 15.6.2025 בדרישה להארכת מועדים הקבועים בדין הצבאי).
20. מהתושבים נמנע להשיג בזמן אמת גם על התקנת השערים הצהובים החדשים בכניסות ליישובים. מדובר בצעד בעל השלכות ארוכות טווח, המאפשר לסגור את תושבי היישובים ללא תיאום, התראה או פרסום צו בכתב. היעדר האפשרות להשיג על כך בזמן אמת מנוגדת להוראות הנהלים הצבאיים בעניין הגבלות תנועה.

חשש כבד להפרת הדין הבינלאומי

21. הצעדים המתוארים לעיל במצטבר עולים כדי פגיעה נרחבת בסדרי החיים, בשלטון החוק, ובביטחון הבסיסי ביותר של האוכלוסייה המוגנת בשטח הכבוש. זכויות הפרטים המוגנים אינן זוכות במסגרתה למשקל דומה לזה הניתן להגנה על אוכלוסיית המתנחלים הישראלים בגדה, על ביטחונם ועל יכולתם לקיים שגרת חיים סבירה, ולזכות לשירותים חיוניים ולהגנת החוק.

22. מדיניות זו מעלה כבד להפרות של הוראות הדין הבינלאומי, ובכלל זה האיסור על ענישה קולקטיבית, האיסור על אפליה על בסיס לאום או שיוך קבוצתי, החובה להגן על תושבי השטח הכבוש, ולהגן על זכויותיהם.
23. הצטרות הפעולות מתחילת המלחמה – קרי הצבת מגבלות תנועה גורפות, הפקרת התושבים המוגנים להתקפות והשתתפות חיילים בהן, תפיסת בתים פרטיים, והוצאת צווים שמשמעותם פגיעה בלתי הפיכה בזכויות המוגנים תוך שלילת זכויות דיוניות – מקימה חשש לביצוע הפרות חמורות ושיטתיות של הוראות אמנת ג'נבה הרביעית, לרבות מעשים העלולים להיחשב כפשעי מלחמה בשל פגיעתם החמורה באוכלוסייה המוגנת.
24. לנוכח כל האמור, הנכם נדרשים לפעול לאלתר כדלקמן:
- (א) לפעול להסרת מגבלות התנועה הגורפות שהוטלו באופן אזורי ומקומי, לרבות פתיחת השערים בכניסות ליישובים, סילוק תילי העפר, וביטול האיסור על מעבר בין המחוזות. בפרט, יש להבטיח גישה לכוחות ההצלה, ולאפשר פינוי מהיר לקבלת טיפול רפואי.
- (ב) להורות על פתיחת מחסומי הקבע, ובמקום ששעות אלה שונו או צומצמו לפרסום שעות פעילותם.
- (ג) להגן על התושבים הפלסטינים מפני מתקפות מתנחלים, בייחוד באזורים המועדים לפרוענות, ולמצות את הדין עם התוקפים והפורעים.
- (ד) להימנע מסגירת שטחים בהן מתגוררות קהילות מאוימות בפני פעילי נוכחות מגינה ישראלים. ככל שניתנים צווים לסגירת שטחים בעת המלחמה, יש להחריג פעילים אלה, המוזמנים על ידי התושבים, מתחולתם.
- (ה) להורות על הקפאת מדיניות פינוי בתי מגורים, או למצער צמצומה למקרים בהם קיים כורח צבאי מוחלט.

בכבוד רב,

הילה שרון, עו"ד

רעות שאער, עו"ד